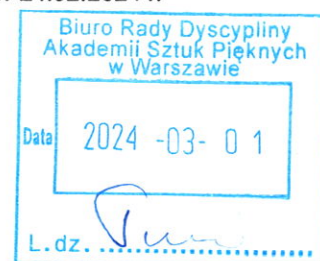

dr hab. Andrzej Moczydłowski, prof. ASP
Wydział Grafiki i Sztuki Mediów
Akademia Sztuk Pięknych
im. Eugeniusza Gepperta
we Wrocławiu

Wrocław 24.02.2024 r.

**Recenzja dorobku naukowo-artystycznego,
dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego
Pana dr. Mateusza Machalskiego, sporządzona w związku z postępowaniem
o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie sztuki
plastyczne i konserwacja dzieł sztuki**

Podstawy prawne:

1. Art. 219 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r., poz. 742, ze zm.)
2. Uchwała Senatu Akademii Sztuk Pięknych we Warszawie nr 27/2019 z dnia 16.07.2019 r. oraz zmienionymi uchwałami nr 23/2020 z 2.06.2020 r. i nr 11/2021 z 30.03.2021 r., 41/2023 z 19.12.2023 r. w regulaminie przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie

Informacje wstępne

Niniejsza recenzja powstała na podstawie decyzji Rady Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych we Warszawie przesłanej w piśmie BRDSD/300/PP/2023/MT z dnia 01.12.2023 r. i wyznaczającej mnie na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym Pana dr. Mateusza Machalskiego. Opinię sporządziłem w oparciu o przesłaną dokumentację w formie cyfrowej: plik w formacie pdf z prezentacją habilitacyjną, plik w formacie mov z dokumentacją w formie filmu oraz dokumenty przewodowe. Przedstawiona do oceny dokumentacja w pliku pdf „Mateusz Machalski – 2020-2023” licząca 510 str. zawiera niezbędne elementy formalne jak: autoreferat; dorobek: projektowanie graficzne – typografia, komunikacja wizualna, znaki (rebrandingi) i znaki, plakaty; dorobek: dydaktyka i nauka badania i granty, prelekcje i wykłady, publikacje, organizacja, nagrody, wywiady, jury, edukacja.

Sylwetka Habilitanta:

Dr Mateusz Machalski jest absolwentem Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie na Kierunku Grafika, specjalność grafika – multimedia. Dyplom „Adagio Family” w Pracowni prof. Stanisława Wieczorka prezentujący rozbudowaną rodzinę krojów pisma w formie instalacji artystycznej uzyskał oceną celującą z wyróżnieniem rektorskim w 2014 r. Realizacja dyplomowa otrzymała m.in. srebrny medal na Agrafie w Katowicach, brała udział w wystawie „Coming Out – Najlepsze Dyplomy ASP” oraz konkursie „Graduation Projects” – najlepszych prac dyplomowych krajów grupy wyszehradzkiej.

W tym samym roku habilitant podjął studia doktoranckie na macierzystej uczelni w Pracowni prof. Lecha Majewskiego. Równolegle angażował się w wiele projektów, inicjatyw, uczestniczył

w festiwalach i wykładach maksymalizując swoje projektowo-typograficzne zainteresowania. Podejmował się wielu funkcji i działań organizacyjnych m.in.: od 2017 r. członek Rady Programowej Międzynarodowego Biennale Plakatu w Warszawie (w 2023 r. kurator Biennale), uczestniczył w pracach zarządu Stowarzyszenia Twórców Grafiki Użytkowej w latach 2018-2021, jest członkiem ATypl (Association Typographique Internationale). W Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie zatrudniony został jako asystent w 2017 r. Uczestniczył czynnie w wielu konferencjach i wykładach organizowanych przez ośrodki naukowe – Konferencji „Type Forum” w Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu w 2017 r., na Wydziale Projektowania Graficznego na Uniwersytecie NAUCA w Erywaniu w 2018 r., w Polsko-Japońskiej Akademii Technik Komputerowych w 2018 r., na Wydziale Communication Design, University of Reading w 2021 r. czy w Narodowy Centrum Kultury w 2023 r.

Doktorat pod tytułem „W poszukiwaniu tożsamości – typografia jako medium wypowiedzi artystycznej” obronił w 2020 roku. Tu mała uwaga, w dysertacji habilitant rzadko stosuje ten tytuł rozprawy używając zamiennie nazwy zaprojektowanego w ramach przewodu kroju *Change*. Wprowadza to pewne niezrozumienie, tytułową komplikację i nieścisłość.

Pan Machalski w między czasie był zatrudniany również w innych jednostkach naukowych i edukacyjnych – był wykładowcą w Społecznej Akademii Nauk w Warszawie (2016-2017) oraz na kursie „Sztuka Projektowania im. Karola Śliwki” (2016-2020).

W 2020 roku zostałem laureatem nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców.

Obecnie zatrudniony w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie jako asystent w Pracowni Multimedialnej Kreacji Artystycznej, prowadzonej przez dr. hab. Piotra Welka.

Autoreferat:

W dokumentacji dr. Machalskiego część zatytułowana autoreferat stanowi zwarty i skondensowany zapis najistotniejszych faktów z życia edukacyjnego, naukowego i zawodowego młodego projektanta. Zakres aktywności habilitanta był faktycznie zauważalny, potwierdziły to min. gremia Akademii Sztuk Pięknych gdzie od 2-go roku otrzymywał rokrocznie stypendium rektorskie oraz nagrodę Ministra Kultury dla wybitnych studentów. Miało to również swój rezonans zewnętrzny poprzez zaproszenia od instytucji i uczelni: na wykłady i prelekcje.

W części autoreferatu zatytułowanej „Projekty typograficzne w latach 2014-2020” habilitant przybliży okres coraz większej samodzielności i decyzyjności. Do ważnych etapów w swojej projektowej karierze Machalski dołącza projekt *Bona Nova* i *Brygada 1918*. To wieloetapowe przedsięwzięcia realizowane w oparciu i kontekście uznanych polskich historycznych krojów adoptowanych cyfrowo i uwspółcześnianych formalnie. W przypadku *Bona Nova* równie istotną i inspirującą była ścisła współpraca z twórcą polskich banknotów z lat 70-tych Andrzejem Heidrichem. Habilitant wielokrotnie w autoreferacie zwracał uwagę na rolę kontynuacji i świadomego sięgania do wybitnych osiągnięć polskiego designu typograficznego – odnajdywał w nim element własnej filozofii twórczej. Doceniał istotny wpływ na jego losy doświadczonych projektantów i mentorów sztuki – m.in. promotora dyplomu prof. Stanisława Wieczorka, Andrzeja Ludwika Włoszczyńskiego czy właśnie Andrzeja Heidricha. Równolegle Pan Machalski prowadził zawodową działalność jako art director w magazynach „newonce.paper” i „Warsawholic” oraz aktywny uczestnik konferencji ATypl, Element Talks, STGU „Projekt roku”.

W dalszej części Machalski przybliżył proces prac nad doktoratem i krojem *Change*. Docenił w nim wagę rozbudowy krojów multiscryptowych w kontekście historycznych składów humanistycznych opartych o transkrypcje. Opracował rodzinę krojów z ponad 4 tys. znaków w każdej odmianie.

Istotną częścią aktywności kandydata w tamtym okresie była również wielowymiarowa działalność popularyzatorska i edukacyjna – m.in. praca w zarządzie Stowarzyszenia Twórców Grafiki Użytkowej, członkostwo w radzie programowej Międzynarodowego Biennale Plakatu, autorstwo programu naukowego kursu „Sztuka Projektowania” i wykłady na Jagiellońskim Kursie Typografii. W kolejnej części dysertacji autor odniósł się do realizacji typograficznych po doktoracie. Jednym z pierwszych był ambitny projekt indeksu polskich krojów pisma „Typoteka”, który uzyskał w 2020 r. grant z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Projekt na przestrzeni wielu lat realizacji stał się prestiżowym polskim towarem projektowym. Prezentowany na zagranicznych konferencjach i renomowanych uczelniach m.in. na wydziale Communication Design na Uniwersytecie Reading w Wielkiej Brytanii, w Art Center Pasadena w Los Angeles, na Sorbonie w Paryżu, czy podczas kongresu ATypl.

W następnych częściach dysertacji habilitant wskazał kilka wybranych projektów, które na przestrzeni ostatnich lat były istotnymi w jego portfolio. Przybliżył m.in. opracowanie kroju *Salto*, *Alfabet*, *Acai*, *Bacalar*, *Sztos* czy *Ping-pong*. Etapy prac nad digitalizacją ikony polskiej typografii – nową wersją kroju Półtawskiego we współczesnej odsłonie – *Półtawski Nowy*. Wskazał istotne etapy przygotowania do pracy nad cyfryzacją m.in. dotarcie do wzorców historycznych z odlewni firmy Monotype w Salfords w Wielkiej Brytanii z lat 1934-1955.

W kolejnej części „Komunikacja wizualna i branding” habilitant odniósł się głównie do projektów dedykowanych rynkowi zewnętrznemu i instytucjom państwowym. Wskazuje kilkanaście realizacji różniących się grupą docelową, charakterem i projektowym podejściem. Są to zlecenia dla instytucji rządowych, jak projekt identyfikacji wizualnej Roku Romantyzmu Polskiego dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dla dużych handlowych marek jak Żywiec czy innych wiodących firm wyspecjalizowanych w różnych dziedzinach: SBM Festiwal – agencja wydawnicza i muzyczna, KERRIS – agencja digitalowa, NINE’S branża gastronomiczna czy SEXED multimedialna platforma i newonce grupa mediowa.

Ostatnim merytorycznym rozdziałem w autoreferacie habilitanta jest „Działalność edukacyjna, promocyjna, kuratorska oraz badawcza”. Poznajemy w niej ok. 20 aktywności Machalskiego ukazujących jego potencjał edukacyjny, dydaktyczny czy promotorski. Habilitant przybliżył różne rodzaje aktywności poczynając od lokalnych prezentacji i warsztatów po masowe przedsięwzięcia jak Biennale Plakatu w Warszawie. Potwierdza umiejętności synergii profesjonalizmu w projektowaniu i teoretycznej analizie oraz własnych edukacyjnych i dydaktycznych atutów. Często łączy aktywność wykładową z warsztatami jak np. w 2021 r. podczas Typolub, czy popularyzatorską, podczas międzynarodowej konferencji ATypl gdzie przedstawił idee metody badawczej wdrożonej podczas projektu cyfrowej strony Typoteki. Istotną częścią działalności Pana Mateusza była również współpraca z instytucjami kultury. Przez kilka lat z sukcesami współtworzył konkurs „Projekt roku” w ramach działalności w Stowarzyszeniu Twórców Grafiki Użytkowej, na który uzyskał coroczne dofinansowanie z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na okres 3 lat. Ważnym fragmentem tej części autoreferatu był fragment dotyczący ścisłej współpracy z Biennale Plakatu w Warszawie. Habilitant rozwinął kilka własnych spostrzeżeń na temat tej ważnej dziedziny projektowej: „Na 28. Międzynarodowym Biennale Plakatu, oprócz wizualnego *smoothie* z setek migoczących projektów, w galerii pojawiają się artefakty nierozzerwalnie związane z ulicą, tworząc naturalne środowisko dla plakatów – jego *kolorowych mieszkańców*. Prezentowane projekty są nie tylko arcydziełami w swojej kategorii, ale także plastycznym ekwiwalentem dotarcia do wizualnych granic, a czasem nawet wykraczania poza nie. Jednocześnie potrafią kwestionować powszechnie uznawane normy i oczekiwania, jak i uderzać odbiorców dosłownością”. Dostrzegam jak ważny w świadomości i sposobie kreacji Machalskiego jest również plakat i jego potencjał oddziaływania także w kontekście identyfikacji wizualnej.

Dzieło habilitacyjne – dorobek projektowy:

Zestaw prac wskazany jako dzieło habilitacyjne dr. Mateusza Machalskiego został określony we wniosku przewodnim: „Dorobek w dziedzinie projektowania graficznego z lat 2020-2023, skoncentrowany wokół typografii, koloru oraz formy”.

W części prezentacyjnej opracowania habilitacyjnego poznajemy szczegóły założeń, tła historyczne i projektowe dotyczące poszczególnych opracowań projektowych. Z kilkudziesięciu realizacji zwróciłbym uwagę na część, która moim zdaniem pokazuje profesjonalizm, kompetencje, determinację oraz oryginalność w podejściu Machalskiego do procesu projektowego w założeniach wstępnych, etapach badań, procesie i finalnym opracowaniu projektu.

W części pierwszej, z projektów obejmujących typografię uwagę zwraca zrealizowany w całości po doktoracie projekt dygitalizacji kroju *Antykwa Półtawskiego*. Istotą tego zamierzenia było źródłowe wnikliwe i rzetelne sięgnięcie po dokumenty oryginalnych rysunków, wzorców punc i punc wykonanych przez Monotype w Salfords w Wielkiej Brytanii w latach 1934-1955 oraz skanów wzornika pism odlewni Idźkowski i S-ka. Projekt zakładał uwspółcześnienie, opracowanie cyfrowe ale i zachowanie kształtów oddających rzetelnie źródła słynnego polskiego kroju z 1928 r. Istotnym założeniem sfinansowanego przez grant „Kultura Cyfrowa 2020” Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego było sięgnięcie do historycznej ikony polskiej typografii i przeniesienie jej najważniejszych cech i oryginalności w odnowioną współczesną wersję. Na projekt rodziny typograficznej *Półtawski Nowy* składało się zaprojektowanie kroju do składu tekstowego w wielkościach od 10 do 18 pt. Projekt został opracowany w 6 odmianach – 3 grubości antykiwy i 3 kursywy w formule otwartej licencji dostępnej do pobrania. To kolejny przykład umiejętności dr. Machalskiego łączenia tradycji ze współczesnością. Docierania do korzeni, do polskich wzorców typograficznych by poprzez analizę i badanie historyczne i projektowe uzyskiwać większą świadomość – stawania się dojrzałym i wszechstronnym projektantem.

Innym charakterystycznym, wyrazistym i bardzo brandingowym dziełem typograficznym doktoranta jest projekt kroju *Alfabet*. Był on inspirowany projektami szwajcarskich i niemieckich twórców. Habilitant poszukiwał rozwiązań idących w kierunku geometrycznego kroju o wyrazistej formie. Ważnym założeniem była również jego multiskryptowość – odmiany zawierają Latin (+wietnamski), Grekę i Cyrylicę (wersje ukraińską, bułgarską i serbską). Projekt kroju składa się z 20 odmian – 10 grubości wraz z italikami ale również superscript, subscript, ligatury, 7 wersji wyświetlania cyfr i strzałki. W tym kroju Pan Machalski pokazuje swoje inne oblicze – sięga z jednej strony po rozwiązania osadzone w historii typografii ale i poszukuje własnej, współczesnej stylistyki, wariacji geometryczności i dynamiki adekwatnej do czasów.

Typografia to główna i najsilniejsza w moim odczuciu sfera twórczej aktywności kandydata. W tej części poznajemy również interesujące projekty krojów: wariacyjnego inspirowanego Włochami *Salo*, mixt historii typografii ze współczesnością w *Gaultier*, historyczną i bardzo rozbudowaną *Brygadę 1918 2.0*, inspirowanego polską typografią Marka Sigmunda – *Sigmund Pro*, zainspirowanego meksykańską ulicą *Bacalar*, czy brazylijskimi wspomnieniami *Acai*.

W kolejnej części prezentacji habilitacyjnej Pan Machalski sięga po realizacje z zakresu komunikacji wizualnej. Tu również jak sam zauważa przybliży tylko część swojej twórczości choć na ten rozdział składa się 35 projektów. Sądzę, że z kilku można było zrezygnować aby wprowadzić większą koncentrację i mocniejszą ekspozycję wybranych projektów. Wówczas byłaby możliwość nieco szerszego przedstawienia procesu i współpracy z klientem aby zarysować tło i własne spostrzeżenia z kreacji tego typu projektów. Aspekt współpracy ze środowiskiem biznesowym i „rynkiem” na pewno w kontekście doświadczeń nauczyciela akademickiego może mieć bardzo istotny aspekt uświadamiający, edukacyjny i ewentualnie rozszerzający współpracę uczelni z otoczeniem rynkowym. Wprowadzanie nowych rozwiązań, spojrzenia „z zewnątrz” na procesy

projektowe czy kontakt projektant-klient jest z pewnością przestrzenią do ciągłej weryfikacji i nowych wdrożeń w praktyce kształcenia projektowego.

W zestawie prac z komunikacji wizualnej habilitanta przykład większej realizacji to z pewnością opracowanie rebrandingowe marki *Hayb* – firmy zajmującej się produkcją i dystrybucją kawy na dużą skalę. Machalski w przekonujący sposób podszedł do zmiany wizerunku w kierunku większej unifikacji palety produktowej. Habilitant wskazuje: „Znak, opakowania jak i reszta identyfikacji opiera się na patchworkowych formach, wyrazistych kolorach i ręcznie wykonanej typografii, inspirowanej estetyką regionu pasa kawy”. Całość jest bardzo przekonująca a jednocześnie skierowana stylistycznie do różnych odbiorców. Spotykamy tu raz dominantę mocnych zestawień kolorów z uproszczonymi formami roślin, minimalistyczne, frontalne ujęcia z sylwetowymi przedstawieniami gestykujących dłoni i bardzo oszczędna grafikę na gradientowych kolorach uzupełnioną delikatną grafizacją. Całość dopełnia dobrze dobrana typografia stymulująca informacyjno-emocjonalne przekazy.

Wartą odnotowania jest stała aktywność habilitanta w przestrzeni wydawniczej także w kontekście komunikacji wizualnej. Wskazałbym projekt „Sexed” szczególnie pod względem poruszanej problematyki, włączenia się w nisze jak na warunki polskie kampanii dotyczącej edukacji seksualnej dzieci i młodzieży wspieranej i koordynowanej przez fundację Anji Rubik. Zaproszony do współpracy, zaproponował projekt utrzymany raczej w spokojnym i pozytywnym charakterze – zakładając konieczność dotarcia do jak najszerszego grona odbiorców. Kampania uzupełniona była akcją billboardową promującą wydawnictwo. W drugim projekcie „newonce.paper” związanym z magazynem dla domu wydawniczego mógł pozwolić sobie na więcej animuszu i śmiały, mniej konwencjonalnych rozwiązań. Zastosował elementy trashowej grafiki literniczej i znakowej, swobodniejsze kompozycje wyrazistych i dynamicznych zdjęć. Całość mimo rozwiązań aktywizujących graficznie jest stabilnie osadzona strukturami layoutu i warstwy typograficznej.

W kolejnej części prezentacji habilitacyjnej uzupełniającej dorobek kandydata poznajemy propozycje projektowe obejmująca loga wraz z rebrandingiem. To równie szeroka paleta rozwiązań i współpracy Pana Machalskiego ze znanymi markami. Projektant sprawnie analizuje, szkicuje i modyfikuje wcześniejsze wersje znaków. Faktycznie w wielu przypadkach jak *Żywiec*, *mbank* czy *Canpol babies* widać zdecydowaną różnicę na korzyść. Znak zachowuje swój rdzeń stylistyczny nabiera aktualniejszych detali i głębszej interpretacji znaczeniowej – np. jak *Żywiec*, który uzyskał więcej regionalnych i góralskich cech. Oczywiście zdecydowana większość oparta jest o literę i jej potencjał wizualny. Dobór stylistyk, ciężarów i rytmów wynikających z zapisu liter i nazw jest głównym elementem logo. Z zestawu ok. 30 znaków z okresu 2020-2023 wskazałbym m.in.: Pałac Czapskich, Typotekę, Wave, Warswaholic, Dni otwarte ASP czy proste i intrygujące Laskowski & Sandecki. W ostatniej części prezentującej plakaty nieco większy problem stanowi chronologia prac. Habilitant przyjął kolejność podyktowaną względami obrazowymi – dobierając na stronie po 3 plakaty wzajemnie się „dopełniające” – kolorystycznie lub formalnie. Całość przekrojowo obejmuje dłuższy czas od studiów po 2023 r. Zestaw prezentuje się ciekawie chociaż chyba częściej dosadne i wyrazistsze formalnie są propozycje sprzed kilku lat.

Praca dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska:

Mateusz Machalski jest zatrudniony na Wydziale Grafiki ASP w Warszawie od 2018 r. Jest asystentem w Pracowni Multimedialnej Kreacji Artystycznej dr. hab. Piotra Welka gdzie koncentruje się na zadaniach z zakresu projektowania graficznego i samego procesu kreacji. Dodatkowo prowadzi wykłady na temat autoprezentacji i autopromocji oraz wycen własnych prac. Doświadczenie w pracy na uczelni choć jest krótkie w kontekście wielu innych aktywności edukacyjnych i popu-

laryzatorskich na konferencjach czy warsztatach, wydaje się mieć właściwą perspektywę rozwoju. Pan Machalski uzupełnia swoją uczelnianą dokumentację o osiągnięcia studentek i studentów ostatnich lat. Podaje przykłady nagród jakie uzyskali studenci z Pracowni – nagrodę Coming Out 2020, stypendium dla wybitnych studentek MKiDN, oraz najważniejszy polski grant „Perły nauki 2023”. W ramach prac powstałych w zakresie działalności dydaktycznej, Pan Mateusz podał 4 recenzje magisterskie na Wydziale Grafiki. W ostatnim roku poprowadził również spotkanie dla kandydatek i kandydatów podczas Dni Otwartych ASP w Warszawie 2023.

Pracując na ASP w Warszawie bardzo często wykracza poza obowiązki, dydaktykę i projekty uczelniane. Prowadził m.in. cykliczne zajęcia na Jagiellońskim Kursie Typografii w latach 2017-2020, kilka edycji kursów Borutta Workshops i 4 edycje autorskiego programu z typografii, liternictwa oraz składu na kursach „Sztuka Projektowania”.

Jedną z głównych specjalności habilitanta jest od wielu lat coraz częstsze i poważniejsze pod względem gatunkowym prowadzenie różnorodnych działań edukacyjnych i popularyzatorskich. Habilitant w rozdziale przytacza wiele istotnych przykładów takiej aktywności m.in.: „Typoteka – indeks polskich krojów pism 1474-2023” (Wystawa i wykłady na Uniwersytecie w Reading, UK, 2021 r.), „Biogramy – plakaty pisane”. Projekt o związku tekstu i obrazu na podstawie prac prof. Stanisława Wieczorka, 2020 r., „Jaki znak nasz?” – Dyskusja i webinar o polskich symbolach narodowych, 2020 r., „Polski projekt – Polish Posters & Typefaces” (Art Center Pasadena, Los Angeles, California) 2023 r.. Kandydat wykazywał się również dużą skutecznością w pozyskiwaniu różnego rodzaju grantów w ramach uczelni i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Po studiach aż 20-krotnie opracowywał projekty finansowane instytucjonalnie, z ostatnich można wymienić m.in. granty: „Niepodległa” 2020; „MKiDN – Kultura cyfrowa” 2020, projekt „Półtawski Nowy”; „MKiDN – Kultura w sieci” 2020, projekt „Typoteka”; „MKiDN” kultura cyfrowa 2021, projekt „Cyfryzacja prac Leona Urbańskiego”; dla Wybitnych Młodych Naukowców MNiSW 2020; „Kulturalne pomosty” IAM 2021, projekt „Typoteka Exhibition”; „MKiDN” 2021, STGU „Projekt Roku STGU 2021”; Grant Badawczy Wydziału Grafiki, projekt „SYN Nova”; HMCT, Art Center Los Angeles, Pasadena, 2023 „Fellowship 2023”. W dokumentacji Pan Machalski uwzględnił również wyróżniająca się aktywność pozauczelnianą związaną z prelekcjami i wykładkami. Jak sam mówi: „Bardzo lubię występy publiczne i staram się, żeby poważne tematy przekazywać w bezpretensjonalny i prosty sposób”. W dokumentacji zamieścił ponad 25 przykładów swojej aktywności wykładowej. Z ostatnich 3 lat to m.in.: „Targi plakatu – webinaria, 18.12.2022, „Magia gridu”, Narodowe Centrum Kultury, 31.03.2023 „Typo-Kultura”; „Atypi Paris 2023” (Konferencja międzynarodowa), 10.05.2023, „Index Framework”; „Type Crit”; „Nowy marketing” – webinar, 19.01.2023; „Nowe id Warszawy”; Instytut Badań Przestrzeni Publicznej; „Sztuka komunikacji, 18.04.23; Melba – Sofia Design Festival (Konferencja międzynarodowa), 03-13.11.2022, „Connecting the dots”; Art Center Los Angeles; 07.02.2023; . W tym aspekcie także liczne podróże i wymiana doświadczeń z projektantami z innych krajów wpływa bardzo korzystnie na postawę twórczą Pana Machalskiego. Jego obserwacje i inspiracje gromadzone w różnych zakątkach globu wpływają ożywczo na nowe spojrzenia i alternatywne perspektywy projektowe.

Można dostrzec, że prelekcje i wykłady dla habilitanta to duża i atrakcyjna przestrzeń projektowego życia, interakcji z odbiorcą. Ten typ aktywności jest w pełni tożsamy i to dobre pole doświadczeń w kontekście perspektywicznego potencjału dydaktycznego habilitanta.

W prezentacji nie zabrakło również wielu przykładów publikacji autorstwa Pana Machalskiego. Często był ich pomysłodawcą i koordynatorem jak również autorem tekstów. W dysertacji przedstawia 13. z nich m. in: „BRYGADA 1918” – wydawnictwo o projekcie kroju „Brygada”; „SYN NOVA” – publikację o wspólnym projekcie, Mateusza Machalskiego i Wojciecha Freudenreicha – o cyfrowej adaptacji kroju SYN z 1989 r.; „STO LAT!” – publikację STGU o historii polskiego projektowania graficznego;

książkę i wystawa „100 x 40” prezentująca 40. uznanych twórczyni i twórców kultury z lat 1918-2018. W tej części habilitant przybliży również aktywność organizacyjną. Realizuje ją najczęściej dzięki skutecznie uzyskiwanym grantom, w ramach stowarzyszeń (STGU), czy inicjatyw markowych firm (ASUS, Adidas) jak i w ramach macierzystej uczelni. Szczególnie spektakularne z nich to „Projekt roku organizowany na przestrzeni 4 lat wraz ze stowarzyszeniem STGU oraz Biennale Plakatu Polskiego – edycje od 26. do 28. z roku 2023.

Na końcowych stronach prezentacji habilitant przytacza swoje osiągnięcia w postaci wielu zdobytych nagród branżowych i organizacyjnych. Wyróżnił opisem i dokumentacją zdjęciową dziewięć spośród najważniejszych oraz dodatkowo wskazał 12 innych, zdobytych po obronie doktoratu. Te najbardziej istotne to: laureat nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców, 2020; „Tekstowy krój pisma”, Nagroda główna PGDA 2020, *Półtawski Nowy* wraz Borysem Kosmynką i Anną Wieluńską; „Akcydensowy krój pisma” Nagroda Główna PGDA 2020, *Yalla Display*; The Best of Fontspring 2021 – krój *Change* oraz „Type directors cut myfonts” – za krój *Change*.

Konkluzja

Na podstawie przedstawionej dokumentacji habilitacyjnej mogę potwierdzić iż dr Mateusz Machalski jest cenionym, nagradzanym i chętnie podejmującym ważne i ambitne wyzwania projektantem. Rozpiętość jego zainteresowań i działań jest faktycznie imponująca. Od projektowania krojów, przez identyfikację wizualną – loga, plakaty, wydawnictwa aż po organizację wystaw i działania performatywne. Dodatkowym atutem jest oczywiście szeroko opisana i potwierdzana w dokumentacji habilitacyjnej praca organizacyjna, edukacyjna, popularyzatorska i dydaktyczna kandydata. Szczególne znaczenie w jego działalności ma również wyróżniająca się umiejętność współpracy i zjednywania projektantów do wspólnych ważnych wyzwań. Współtworzy liczne grupy i tandemy projektowe sprawnie i skutecznie pracując nad coraz to nowymi realizacjami. Nie bez znaczenia jest zdolność podtrzymywania i rozwijania zawodowych relacji z projektantami starszego pokolenia – stwarzania naturalnych międzypokoleniowych kontaktów i kontynuacji twórczych koncepcji. W wielu realizacjach sięga inspiracyjnie po projekty sprzed wielu lat by nadawać im uwspółcześioną stylistykę a równolegle wpływać na coraz większą świadomość polskiego projektowania w kontekście historii designu na tle Europy i świata.

Podsumowując wszystkie aspekty przedłożonej dokumentacji, zakres i wartość dzieła habilitacyjnego, dorobku twórczego oraz dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego w dziedzinie sztuki, stwierdzam, że wyżej wymienione dokonania stanowią znaczący wkład w rozwój dyscypliny i spełniają wymagania art. 219, ust. 1, pkt 2 i 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. DZ. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.). Tym samym w pełni popieram wnioszek o nadanie przez Radę Dyscypliny Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie dr. Mateuszowi Machalskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki.

dr hab. Andrzej Moczydłowski, prof. uczel.